

weldra verdwijnen. Het lijk wordt nu naar een lijkenhuisje overgebracht, waar de gemeentegeneesheer den dood vaststelde op de volgende gronden: stijfheid, ontbreken van hartslag en ademhaling, enkele druppels lak deden geen huidreactie ontstaan. Het lijk wordt nu in een kist gelegd. Den volgenden dag 29 Oct wil de politie de identiteit van het lijk vaststellen. De kist wordt geopend en men bemerkt tot zijn schrik, dat de wangen niet meer wit maar blauw verkleurd zijn, en ziet eenige beweging van het strottenhoofd. Dezelfde geneesheer wordt geroepen; hij bemerkt noch polsslag, noch ademhaling, maar hoort eenige doffe harttonen. Daarop wordt de patiënte naar een ziekenhuis vervoerd, waar zij door een zorgvuldige behandeling weer bijkomt en na eenige dagen volkomen herstelt. Minstens 17 uren dus heeft deze persoon in een toestand van schijn dood verkeerd zonder eenig levensteeken.

Eenigszins kunnen we dit geval wel verklaren: we weten, dat door vergiftiging met bedwelmende middelen, en ook door koude, toestanden van schijn dood optreden. Deze verpleegster had zooveel vergif ingenomen, dat ieder ander daarom zou gestorven zijn; zij werd echter spoedig door de kou bevangen met het gevolg, dat de lichaamsfuncties snel verminderden en ook de resorptie van het vergif uit de maag. In het ziekenhuis werd de maag uitgepompt en een groot deel van het vergif uit het lichaam verwijderd, zonder dat het kwaad had kunnen doen.

De zekere teekenen van den dood echter waren hier afwezig: lijfklekken en echte stijfheid; het lichaam was alleen wat stijf van de kou.

Het beste middel tegen schijn dood begraven is het verbod om een lijk binnen 2 maal 24 uur na het intreden van den dood ter aarde te bestellen.

Onder welke omstandigheden treedt schijn dood het meest op? Niet het meest bij gewone ziekten; daar zelfs betrekkelijk zeldzaam; maar na ongelukken en ongevallen, zooals bij verdrinken, bij vergiftiging (b.v. door gas, door kooloxyd, door alcohol, door morphine enz.), tijdens een narcose, en bij personen, die getroffen zijn door den bliksem of door een sterken electrischen stroom.

Wanneer in zulke gevallen geen zekere teekenen van den dood aanwezig zijn, is men verplicht de verongelukte te beschouwen als een schijn dood en alle pogingen aan te wenden om de levensgeesten weer op te wekken.

Ook na verhangen of verworping is schijn dood volstrekt niet zeldzaam. In vroegere tijden moet het meer dan eens gebeurd zijn, dat men een misdadiger ophing, dat na eenigen tijd het intreden van den dood geconstateerd was, en dat de gehangene, na afname van de galg, weer tot het leven terugkeerde. Men kon de teekenen van den dood toen nog niet zoo goed waardeeren als nu, en was er niet zoo van overtuigd, dat afwezigheid van eenig merkbaar levensteeken nog niet identiek is met dood.

Bij de ongevallen door een sterken electrischen stroom, wier aantal door het toenemend gebruik der electriciteit sterk vermeerderd, is men tot de ervaring gekomen, dat alle dood door electriciteit schijn dood is; een doelmatige en snelle toepassing van de eerste hulp bij ongelukken is in staat het aantal slachtoffers hier sterk te verminderen.

Ook bij allerlei vergiftigingen met verdoovende middelen, zooals morphine en slaappoeders, treedt eerst bewusteloosheid in en dan een toestand van schijn dood. Het kan gebeuren, dat men bij zulk een vergiftigde een ganschen nacht kunstmatige ademhaling moet toepassen en het hart door voortdurend kamfer in te spuiten aan den gang moet houden. Doet men dit niet, dan verdwijnen polsslag en ademhaling en sterft het slachtoffer.

Ook bij kinderen moet men op schijn dood verdacht zijn; niet alleen, dat op elke 100 kinderen er een paar schijn dood ter wereld komen, maar zwakke, weinig levensvatbare kinderen hebben in de eerste weken van hun bestaan bij eenigen tegenspoed een zekere praedispositie voor schijn dood. Zoo moet het gebeurd zijn, dat een doodgraver het lijkje van een kind van 14 dagen zou ophalen om het te begraven, hij vond het kind in een kistje, schroefde het deksel er op en nam het mee. Op het kerkhof hoorde hij een zacht kreunen in het kistje; hij maakte het open; het kind leefde weer en bewoog armen en beenen. Natuurlijk bracht hij het kind weer spoedig naar zijne moeder. Eenige uren later stierf het en was toen werkelijk dood. In dit geval was de dood niet door een geneesheer vastgesteld en liet de politie de toedracht der zaak onderzoeken. HEPP.

BOEKBESPREKING.

„Als een vuurbrand“, door J. C. Homoot. J. H. Kok, 1921, Kampen.

In dit boek zit literair talent. Mijn vrede daarover is grooter dan mijn kritiek erop.

Werde het door ons publiek ook als zodanig gewaardeerd.

„Isabe“. Een verhaal uit den tijd der Reformatie in Mecklenburg door E. von Maltzahn. Uit het Duitsch vertaald door G. Kuiper. Tweede Druk. J. H. Kok, 1921, Kampen.

Over de gebreken van de schrijfster sprak ik vroeger. Zij hinderen echter in dit werk niet zoo sterk als wel in vele andere van haar boeken.

Levert von Maltzahn veel revolutiebouw, hier heeft zij niet zoo haastig getimmerd.

Daarenboven gaat het romantische haar beter af dan het realistische.

En wat dit boek tot gewilde lectuur maakt: het heeft spanning.

„De Schipbreukeling“. Een verhaal uit den tijd der Fransche Overheersching, door Johannes.

J. H. Kok, Kampen.

Indien men het onderscheid in het oog houdt tusschen lectuur en literatuur, dan zal men mij verstaan als ik recenseer: als lectuur niet kwaad.

Een beetje natiel.

Maar onderhoudend.

„De Heere is mijn Herder“, Psalm 23, toegelicht door J. van der Linden, Predikant te 's-Gravenhage. Tweede Druk.

J. H. Kok, 1921, Kampen.

Dit boek is een weldaad.

Het leidt in Gereformeerde-mystieke sfeer.

Met Kuipers „In de schaduw des Doods“ is het het kostelijkste geschenk voor lijdende Godskinderen.

„De Levensavond van Dr. A. Kuiper“, door H. S. S. en J. H. Kuiper, Dards Druk, onveranderde Volksuitgave.

J. H. Kok, 1921, Kampen.

Goeds vroeger in dit blad gerecenseerd.

Met recht mag deze derde druk een volksuitgave heeten.

Voor den fabelachtigen prijs van 70 cents brengt de uitgever dit boek onder „Onze menschen“.

Wij zijn blijde, dat nu ook de meest „kleine luyden“ ervan kunnen genieten.

„Leven“. Leesboek voor de Scholen met den Bijbel, verzameld door P. den Boer en J. C. de Koning. Geïllustreerd door Tjeerd Bottema. Eerste Deel.

Rijswijk (Z.H.), H. J. Spruijt.

De uitgever zorgt voor afwisseling op de scholen. Het meest originele in deze uitgave is wel, dat zij met het elfde deel begint en dat achtereenvolgens deel 10, 9, 8 enz. zullen verschijnen.

Mocht ge hierin een Joodsch spoorje vermoeden, zoo stelt de inleiding u gerust, waarin gesproken wordt van „wij, Gereformeerden“.

In de verzameling zijn o.a. opgenomen twee fragmenten van Dr. A. Kuiper, poëzie en proza van Bilderdijk, Revius, Totius, Jan Veltman.

Ook de Gemeene Gratie heeft hier haar vertegenwoordigers.

Tjeerd Bottema teekent fijn.

HEPP.

CORRESPONDENTIE.

O. v. d. V. te B. Uw stuk draagt hier en daar een te plaatselijk karakter om te worden opgenomen. Evenwel is het doorgezonden naar onzen medewerker.

J. J. te H. Calvijn vindt U in no. 40 van den eersten jaargang letterlijk geciteerd.

Marcus. Uw stuk vraagt te veel ruimte. Het is ter bespreking doorgezonden aan onzen medewerker.

J. H. G. B. te A. Bij trouw lezen van ons blad zult u vanzelf antwoord ontvangen, al wordt er niet speciaal een artikel aan gewijd.

P. T. A. U zegt zelf: misschien druk ik mij verkeerd uit. Zou het dan niet beter zijn uw ideeën eerst te laten bezinken?

W. S. te S. In Nederland hebben wij werkelijk niet den indruk, dat op de eerste vergadering van de Classis Batavia de ernst zou hebben ontbroken.

Christelijk Georganiseerde. Stukken, waarop iemands naam niet staat vermeld, worden steeds ter zijde gelegd.

P. H. te U. Het komt ons voor, dat u beter doet deze zaak met den persoon in kwestie te bespreken.

A. d. V. te A. Uw vragen zijn doorgezonden.

Een Ouderpaar. Alle stukken behorende onderteekend te zijn, zal de Redactie er kennis van nemen.

M. J. L. te H. Veertien bladzijden folio kunnen wij onmogelijk opnemen. Trouwens komt dit onderwerp telkens in ons blad ter sprake.

J. H. K. te E. Gelieve daarover met den schrijver van bedoelden Scheurkalender te corresponderen.

K. P. te G. Zie no. 36 van den eersten jaargang. HEPP.

De redactie deed mij drie ingezonden stukken toekomen, met de opmerking: „Kunnen niet geplaatst worden“. De beoordeeling of een stuk al dan niet opgenomen wordt, ligt uitsluitend bij de redactie. Ik merk dat op, om het vermoeden te voorkomen, dat ik kritiek in de doofpot zou stoppen. Gewoonlijk maakt men zijn ingezonden stukken veel te groot en beperkt zich niet tot de zaak, waardoor men van niet-opname zelf de oorzaak wordt. Ook bij niet-opname worden de stukken echter zorgvuldig gelezen en overwogen. Aan deze inzenders hierbij een kort woord.

O. v. d. V., R'dam. Uw schrijven van instemming met mijn artikel over de Zedelijke Verwildering heeft mij goed gedaan, ook als tegengewicht tegen critiek van anderen. Met u geloof ik, dat speciaal onze groote stelen over het algemeen de zwakke plekken zijn in den evangelisatiearbeid, behoudens eenige uitzonderingen. U hebt gelijk, zonder belangrijke geldelijke offers kan eene stabiele evangelisatie niet worden opgezet. Uw brief heeft mij inderdaad bemoedigd.

„Marcu“ (?) U heeft zich, contra den vorigen schrijver, gestooten aan mijn artikel over de zedelijke verwildering. Want — schrijft u — er is een waarlijk

enorme vooruitgang op zedelijk gebied“. En dan gaat u aan het opsommen: 1o. De buitenwegen zijn veilig voor vrouwen en kinderen. 2o. Openbare dronkenschap komt zelden voor. 3o. Prostitutie is zoo goed als verdwenen. 4o. Er wordt geen pornografische lectuur meer verkocht. 5o. Van verleiding hoort men niet meer. 6o. Kamerjes leven behoort tot het verleden. 7o. Brusse is een paganiest, op sensatie belust. Wel, ik moet uiting geven aan mijn waarlijk enorme verbazing over uwe beweringen. Laat u door uw plaatsgenoot, den heer Van Munster maar beter inlichten!

L. A. de J., A'dam. Uw ingezonden stuk bereikte mij pas deze week. a. Gij vindt, dat de Heilsoldaten toch maar echte remonstranten zijn! Wel, gaat u dan evangeliseren onder de heilsoldaten. Hoe meer u er voor onze Geref. Kerken wint, hoe beter voor hen, voor u en voor onze kerken. b. U vindt verder, dat ik de Geref. Kerken bespottelijk maak en wilt liever, dat ik „het genootschap“ aanval. Ik zal mij wel wachten de Geref. Kerken te bestrijden, ik jaag echter wel eens op kleine vosjes, die de jonge druifjes eten. c. Dat er tweeërlei evangelie is: eenvoudig en niet-eenvoudig, was mij niet bekend. d. Ja, het Woord alleen en het Woord geheel. Och, wat kom ik iedereen dag aan de beleving van het Woord te kort. U ook? e. U had liever, dat ik de pen geheel opstak en het schrijven aan de Heeren des Woords overliet. Of dat nu precies eene gereformeerde beschouwing is? Overigens heb ik mij van jongaf aan twee regelen trachten te wennen. In de eerste plaats niet ongevaagd te spreken en te schrijven. Ten tweede een aangeboden gelegenheid tot spreken en schrijven niet te verzuimen. Dat is mij steeds goed bekomen. Ik schrijf — het is waar — niet met zoethout, in atrop ingedoopt. f. Ik schrijf in de eerste plaats voor hen, die het niet met mij eens zijn, blij uit uw schrijven te zien, dat ik die heb bereikt.

N. B.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:

Charlois (2e pred-plaats) H. van der Zee te Nieuw-Vennep. Rijsoord, D. Pol te Boskoop. Schipluiden, D. G. A. Brouwer te Oostwold. (Oldambt) Woudsend, M. A. van Pernis te Schoonereoord.

Aangenomen naar:

Landsmeer, H. H. Binnema te Munnekezijl.

Bedankt voor:

Anjum, W. L. Korfker te Barneveld. Nieuwe Pekela, W. L. Korfker te Barneveld. Nijmardum, M. Elzinga te Grootegast. Vrhoeven's-Graveland-Capelle en Sprang, W. S. Pommer te Marsdijk.

Afscheid van:

Gorredijk, P. Bekman. Tekst Hebr. 13:8.

Overleden. De H. v. d. Wal, om-pred. van Hoek (Z.) is te Haarlem in den ouderdom van 58 jaren overleden.

CHR. GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Veenendaal, A. H. Hijbers te Enschede.

Bedankt voor:

Leerdam, J. D. Barth te Werkendam.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Bedankt voor:

Genemuiden, M. Hofman te Rijssen. (Ov.) Grand Rapids (N.A.), J. Fraanje te Barneveld. Nieuw-Begerland, M. Hofman te Rijssen.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Zestale te:

Delft (vac.Bened.), H. H. van Ameide te Ridderkerk. K. J. v. d. Berg te Ermelo. C. B. Holland te Kampen. I. Kievit te Lunteren. Dr. J. D. de Lind van Wijngaarden te De Beldt (U.) en J. J. Timmer te Montfort.

Intertal te:

Goeterhaule, B. Gensser te Luttjehaus. G. J. van Ingen te Augustinusga en O. S. Jellema te Sint Anna Parochie.

Beroepen te:

Jaarsveld, E. Schummel, cand. te Scherpenzeel. (G.) Lougerhouw en Schellens, U. P. Olken te Exloo. Oosterhoute, O. S. Jellema te Sint Anna Parochie. Sleem, J. S. King te Nieuw-Beerta.

Aangenomen naar:

Bergambacht, P. J. Steenheek te Wilnis. Barmbeek, J. A. F. Manus v. d. Jagt te Sint Anthonyopolder. Dantunawoude, J. A. Steenheek te Opende. (Gr.) Hasselt, Anth. C. Enkelaar te Langer- en Korteraar. Hoedekenskerke, W. J. van Lindonk te Hontenisse. Moenskerke (toez.), J. H. Vaandrager te Grijskerke. (Z.)

Bedankt voor:

Sint Annaand, H. J. van Schuppen te Groot-Ammerz. Barmbruggen, S. Goverts Jr te Ooster-Nijkerk. Delfshaven, J. Nauta Az te Werkum. Feijenoord, P. de Bruin te Asmaer. Giessen-Overkerk, J. F. Roth te Spoten. 's-Graveland-Capelle, J. H. Th. Rappard te Brakel. Leerdam, H. J. van Schuppen te Groot-Ammerz. Omelandenwijk-Zuidwending (toez.), J. C. Koningsberger te Bergenheem.

Oosterwoide (G.), D. J. v. d. Graaf te Raamsdonk. Oud-Alblas, J. Kraai te Gurinchem. Velsroord, M. G. Gerritsen te Zunderdorp. Vollenhove, J. Jukema te Hinzumageest. Zeilen-Andelst, H. J. van Schuppen te Groot-Ammerz.

Emeritaat. Ann De W. I. J. Brouwer te Denksimp is na ruim 40-jarigen dienst met ingang van 1 Januari eervol emeritaat verleend.

Overleden. Te Opperdoos overleed na korte ongesteldheid Dr. Joh. Salm, in leven predikant aldaar.